

LA DÈCADA 1940-1950 ÉS EL PERÍODE DE TEMPS MÉS DESCONEGUT I MÉS CAPTIVADOR D'AINAUD DE LASARTE

Josep Maria Pasqual

Periodista i editor

La clandestinitat d'Ainaud

La dècada 1940-1950, els anys de la resistència i la clandestinitat més crues, és el període de temps més desconegut i alhora més captivador del relat biogràfic de Josep Maria Ainaud de Lasarte. En espera que els historiadors publiquin nous estudis referits a la història de la resistència i de la clandestinitat catalanista contra el franquisme, em sembla adient apuntar alguns episodis d'aquella època en els quals Ainaud va tenir una intervenció significativa. Són apunts que el mateix Ainaud va facilitar-me, ara fa un quart de segle, amb motiu del treball *Històries de la clandestinitat* (publicat en fascicles pel diari *El Correo Catalán*), del qual en vam ser coautors el químic i periodista Xavier Duran (actual director de l'espai *El medi ambient*, a TV3) i jo mateix.

EL 1945 AINAUD VA INGRESSAR al FUC (Front Universitari Català), en una *cinquena* de la Facultat de Dret que comandava Ramon Folch i Camarasa. Responent a uns criteris rígids de clandestinitat, una *cinquena* era un grup de cinc persones que feia que els seus components no coneguessin altres militants que els de la seva *cinquena*. Cadascú del FUC pagava una quota de cinc pessetes mensuals; s'organitzaven classes de català impartides per Joan Triadú en cases particulars i es rebien informacions confidencials sobre la situació política espanyola i internacional, que posteriorment es feien circular entre la gent. El SEU i la policia sospitaven

JOAN OLLER

i el mateix any 1945 hi hagué les primeres detencions. Els interrogatoris els dirigia Pablo Porta, cap de facultat del SEU (posteriorment va ser president de les federacions catalana i espanyola de futbol). Se sap que el SEU i la policia havien investigat el FUC perquè en els interrogatoris exigien que es donessin "cuatro nombres". El 1946, Ainaud, i també Jordi Verrié i Enric Jardí, van de-

nunciar a la policia els maltractaments de què eren objecte alguns estudiants universitaris durant els interrogatoris del SEU (Sindicato Español Universitario, creat per la Falange). El mateix any 1945 Ainaud posa en relació Pere Figuera amb els grups universitaris i impulsa la creació dels Grups Nacionals de Resistència que, a banda d'activitat propagandística, també feien passos de fronte-

res i mantenien contactes amb serveis d'intel·ligència estrangers. El 1947 Ainaud va arribar a ser cap de la facultat de Dret i secretari general del FUC.

ENTRE EL 1945 I EL 1952 Ainaud va formar part de la Junta Directiva del grup cultural Miramar, presidida per Maurici Serrahima. Les activitats de Miramar, amb un centenar de socis, consistien en debats (sobre temes tan diversos com Verdader o el Moviment Europeu) i cursets sobre llengua, literatura, art, història i geografia de Catalunya. Totes les reunions eren clandestines i sense cap mena de publicitat; l'aixopluc de la Unió Excursionista de Catalunya, que va cedir el seu local del carrer de Santa Anna de Barcelona, va oferir una certa protecció a aquelles reunions que pretenien fer de pont entre les generacions d'abans i després de la guerra per preparar, amb èxit, la convivència política. El grup Miramar va deixar d'actuar per la disjuntiva entre els socis partidaris de la resistència a ultrança i els partidaris d'aprofitar les esclatxes que s'obrien en el règim franquista.

EL 1947, AINAUD FORMÀ part de la delegació universitària de la CAO (Comissió Abat Oliba), organitzadora de les festes d'entronització de la Mare de Déu de Montserrat. El mateix any 1947 impulsà, al jardí de l'Ateneu Barcelonès, la reunió constitutiva de la Societat catalana d'estudis Jurídics i Socials, filial de l'IEC (reconstituït clandestinament el 1942 per Ramon Aramon i Serra i Josep Puig i Cadafalch). El 1948 participà activament en la reunió de dotzenes d'universitaris a casa de Joan Reventós en un acte d'homenatge a Manuel Carrasco i Formiguera, en el desè aniversari del seu afusellament a Burgos.

EL 1949 IMPULSÀ L'EDICIÓ de l'*Antologia Poètica Universitària*. La primera reunió preparatòria va ser a casa de Joan Reventós i, entre d'altres, hi van participar Albert Manent i Francesc Casares. Ainaud es va fer càrrec dels contactes amb la impremta i de passar la censura. Al censor se li va explicar que es tractava d'una edició privada de cent exemplars que es vendria a 150 pessetes l'exemplar per cobrir les despeses; es realitat se'n van editar 350 exemplars que es van vendre en menys d'un mes a 15 pessetes cadascun.

L'ANY 1950, AINAUD IMPULSÀ, des de la Facultat de Dret, l'edició de la revista *Fòrum*. Se'n van publicar dos números i va poder comptar amb la participació, entre d'altres, de Joan Reventós, Jordi Casas-Salat i Joan Triadú. Entre el 1946 i el 1952, Ainaud va ser secretari general de la FNEC.

El 1946, Ainaud, i també Jordi Verrié i Enric Jardí, van denunciar a la policia els maltractaments de què eren objecte alguns universitaris

Què faran Mas i Convergència?

Jordi Grau

Periodista

La situació és la que és i encara que hi ha molta gent que fa vacances, a les altes esferes són vacances tenses. Diuen que el president Mas ha ordenat a tots els consellers estar pendents de la situació i en plena disponibilitat a partir del dia 20. És evident que quan governes

sempre hi ha problemes, però els d'aquest any són prou més importants que els d'altres vegades, que ara ens poden semblar petits comparats amb els que estem vivint i, sobretot, amb els que ens auguren que haurem de viure. Tot està enlaire i ara les perspectives ja no són si caldrà o no caldrà parlar de rescat, perquè sembla força evident que aquest arribarà, si no és que ja ha arribat. Parlo de Catalu-

nya, però en termes de rescat ho faig d'Espanya. El govern de Rajoy ha fet les coses molt malament i ell, que tant va criticar Zapatero per haver amagat una realitat que s'albirava, la crisi, ara no ha fet el que tocava quan la crisi era evident i el que feia falta era prendre decisions, difícils i doloroses, certament, però inevitables i ràpides. Doncs, en comptes d'això, ho ha anat trampejant i tot li ha

caigut al damunt. Diguin el que diguin, hi ha molts diners per tornar i això només es resol amb un rescat o una quitació del deute pendent.

Catalunya també hi està implicada de ple, perquè tot i que sola podria sortir-se'n se li estan negant els instruments per fer-ho. Ja ho va dir el conseller Mas-Colell, que l'únic banc al qual podem acudir és el Tresor espanyol, i també va dir, per-

què se l'entengués, que és Catalunya qui més contribueix a omplir les arques d'aquest tresor. És a dir, allò tantes vegades explicat, però ara posat en boca d'un savi de les finances: estem demanant diners que ens toquen i que a més ja s'han pagat per endavant. Per tot això cada vegada són més els catalans empenyats, no amb el símil d'Enric Juliana. Empenyats de veritat. I expectants perquè

detecten que aquesta vegada hi ha alguna cosa diferent en el paper de Convergència i, per tant, del president Mas. Si Madrid rebutja el pacte fiscal, què passarà? I si hi ha una mica de peix al cove? Això es pregunten. Però ara no n'hi haurà prou amb una mica de peix i es veu en la mirada de Mas i de Convergència una determinació que fa pensar que faran allò que mai es pensaven que haurien de fer.